

ВСТУП

Світовий поступ у раціоналізації матеріальних потоків у виробництві, дистрибуції та споживанні засвідчує виокремлення особливої сфери діяльності зі своїми ключовими компетенціями — логістики. Істотні трендові зміни в економіках провідних країн протягом останніх двадцяти років ідентифікують посилення значення системи дистрибуції товарів, зростання дистанції між виробниками і споживачами, істотне розширення асортименту кінцевих виробів, цикл життя яких стає дедалі коротшим, а ринки розвиваються все інтенсивніше. За цих умов набуття тривалих конкурентних переваг лише традиційними засобами є проблематичним з огляду на надто високу ціну їх досягнення. Мати низьку ціну, високу якість, функціонувати в глобальному вимірі, досягти глобальної марки — навіть цього може не вистачити для отримання тривалих конкурентних переваг, однак цього можна досягти за умови забезпечення системного вирішення традиційних і особливих економічних проблем, що і є предметом зацікавлення логістики. Позиція автора ґрунтується на тому, що тільки орієнтація на повні витрати, повну вартість, повний цикл тощо дасть змогу отримати синергійний результат у формі додаткових переваг у витратах, у вартості (користі) для клієнта, в рівні його обслуговування. І це означає для бізнесу, для виробництва, для дистрибуції товарів такий стратегічний напрям розвитку, що обов'язково ґрунтується на логістичній концепції. Власне логістична стратегія може стати тим ключовим чинником, що забезпечить тривалу конкурентну перевагу.

Минуло лише вісімнадцять років від появи першої книги автора і вже можна окреслити істотні позитивні зрушення в Україні, стосовно яких у післямові до першої книги були викладені лише сподівання: маємо можливість готувати фахівців з логістики, формується попит на таких спеціалістів, регулярно відбуваються науково-практичні конференції, публікуються тематичні наукові збірники та журнали, монографії, посібники і підручники, поширюється мовне вживання цього терміна. Словом, триває прискорена дифузія знань і досвіду з царини логістики. Водночас виникає певна загроза дещо примітивних поглядів на проблеми та рішення логістичні, певною мірою цей термін використовують кон'юнктурно, хоч насправді не відбувається жодних істотних змін в організації діяльності, прийнятті рішень, мисленні тощо. Сподіваємося, що цей підручник допоможе студенту, фахівцеві у виробленні власного погляду на проблеми логістики, допоможе в освоєнні багатого арсеналу інструментів прийняття логістичних рішень, типові з яких подано у підручнику.

Надіємося, що гіркий досвід боротьби з агресором, тероризмом, сепаратизмом на сході України додасть важливості та пріоритетності логістики,

закцентує увагу державних органів влади на її стратегічному значенні у формуванні національної безпеки країни.

Підготовка цього видання спирається на концепції багатьох відомих дослідників логістики і тому може слугувати перспективним засобом ідентифікації та вирішення проблем, які існують або можуть виникнути в майбутньому. Перші чотири розділи зараховуємо до теорії логістики: концепція логістики, логістичні потоки, логістичні системи і логістичне управління. Засвоєння цього матеріалу створює базові знання науки логістики. Наступні три розділи стосуються фазових підсистем логістики промислового підприємства, хоч вони придатні і для прийняття логістичних рішень для будь-яких підприємств. Ще два розділи охоплюють сферу дистрибуції товарів і актуалізують дві найважливіші функціональні підсистеми логістики: транспортування і утримання запасів. Завершальним розділом є виклад економічних та організаційних засад логістики.

Очевидно, що ця книга є лише коротким курсом, оскільки не охоплює інформаційну логістику, фінансову логістику, логістику рециркулювання, міжнародну логістику, макрологістику, логістику кризових ситуацій, логістику обслуговування споживача, логістичний контролінг, торговельну логістику, комунальну логістику тощо. Водночас, на думку автора, вона є цілком достатньою для формування базових знань з логістики без залучення інших джерел і є достатньою для ідентифікації та економічної інтерпретації міжфункціональних проблем, вирішення яких потребує залучення сфер виробництва, маркетингу, фінансів тощо.

Порівняно з попередніми виданнями (1996 р., 1999 р., 2004 р.) підручник істотно перероблено. Цьому сприяли активна апробація теоретичних положень автора з боку викладачів кафедри маркетингу та логістики Національного університету “Львівська політехніка” під час проведення практичних та лабораторних занять, виконання курсових, бакалаврських, дипломних та магістерських робіт з логістичної тематики впродовж 1995—2003 рр., виконання дисертаційних досліджень аспірантами та здобувачами автора.

Маю велике задоволення скласти подяку рецензентам: доктору економічних наук, професорові Н. І. Чухрай, професору І. Л. Решетніковій за підтримку та цінні поради під час підготовки рукопису книги. Особливо вдячний також рецензентам, які вже відійшли у вічність, світлої пам’яті академікові НАН України, доктору економічних наук, професорові М. І. Долішньому та доктору економічних наук, професорові Н. В. Куденко.

Автор глибоко вдячний своїм закордонним колегам професору Вищої фахової школи Ліппе (Німеччина) п. К. Кльозе, професорам Західно-Саксонської вищої фахової школи (Німеччина) п. Г. Зомереру і п. А. Магефі, ректорові Суспільної академії наук у м. Лодзь (Польща) професорові Р. Патері за сприяння у підготовці підручника.